

Als christen vormgeven aan je relatie

Waarom dit verhaal?

We leven in een samenleving waarin op het gebied van seksualiteit ontzettend veel kan en mag. Als christenen maken we ten volle van die samenleving deel uit. Wat is in die maatschappij een goede weg om te gaan? Vroeger lagen veel dingen vast. Vaak was het niet eens duidelijk waarom bepaalde normen werden gehanteerd. 'Dat hoort zo', zeiden de mensen. Of: 'Dat doe je niet.' Maar waarom eigenlijk?

Als we Jezus willen volgen, zullen we opnieuw in de Bijbel op zoek moeten gaan naar antwoorden. De Bijbel, Gods Woord, heeft een boodschap voor elke generatie, en voor elke cultuur. De Bijbel wil ons niet in een keurslijf persen, maar biedt ons vrijheid aan.

Jezus zegt in Johannes 8: 36: 'Wanneer dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult gij werkelijk vrij zijn.'

En Paulus schrijft in Galaten 5: 13: 'Gij zijt geroepen, broeders en zusters, om vrij te zijn, gebruikt echter die vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees, maar dient elkaar door de liefde.'

Gods geboden zijn er niet om onze vrijheid te beknotten, maar juist om onze vrijheid te beschermen.

Een paar voorbeelden:

- Verkeersborden langs de weg lijken onze vrijheid in te perken, maar ze zijn bedoeld om ons te behoeden voor ongelukken. Wie is er nu vrij: degene die met 100 km/u uit de bocht is gevlogen en naast zijn autowrak staat, of degene die zich in de bocht aan de snelheids-beperking van 50 km/u houdt?
- Het verbod om te liegen (Exodus 20: 16; Efeziërs 4: 25) lijkt ons te beperken in onze vrijheid van spreken. Maar wie heeft nooit gemerkt, hoe een leugen je in een fuik kan brengen? Je hebt iets niet correct gezegd, en om dat te verbloemen stapel je er een ander leugentje bovenop. Als er vragen komen moet je er steeds meer omheen draaien, tot je peentjes zweet en een rood hoofd krijgt. Is dat vrijheid?

Als we in de Bijbel op zoek gaan naar Gods normen voor relaties en seksualiteit, dan is dat dus niet om conservatief te doen, en al helemaal niet om elkaar de maat te gaan nemen of elkaar te veroordelen. Het gaat erom, om de beste weg te vinden, waardoor onze vrijheid wordt gewaarborgd, en waardoor de seksualiteit kan worden beleefd zoals God het heeft bedoeld: als een geschenk om ten volle van te kunnen genieten.

Vanuit die motivatie is het verhaal hierna geschreven. Het was een verhaal voor een jongerenconferentie in 2003, dus ik schrijf in de je-vorm. Wil je reageren: schroom niet! Lees en doe er (hopelijk) je voordeel mee!

René van Loon

'Hart voor elkaar. Christelijk vormgeven aan je relatie'

1. 'Christelijk': wil je Jezus volgen?

- * Christelijk vormgeven aan je relatie: de eerste vraag is dan: wil je dat? Feitelijk is de meest radicale vraag: wil je Christus volgen? Wil je je leven totaal aan Hem toewijden? Als dat zo is, vraag je je niet meer af: 'Wat mag nog wel en wat mag niet meer?' Maar: 'Hoe kan ik Hem ten volle dienen?' Dan vraag je niet naar de *grenzen*, maar naar de *bron*, de kern, het centrum.
- * Het uitgangspunt bepaalt je houding. Vanuit een andere houding kunnen we best een goed gesprek hebben over relaties, maar dat is een ander gesprek dan over 'christelijk vormgeven aan je relatie'.
- * Het leven met Christus heeft net zoveel aspecten als het leven zelf! Relaties en seksualiteit is daarvan één onderdeel. Seksualiteit mag nooit hét grote punt worden, met verwaarlozing van al het andere. Jezus volgen heeft nét zo goed gevolgen voor bijv. omgaan met geld, het invullen van je belastingaanslag, je rij- en reisgedrag, de manier waarop je omgaat met tabak en alcohol, je tijdsbesteding, enzovoorts enzovoorts. Tegelijk geldt ook, dat seksualiteit wel een heel belangrijk onderdeel van het leven is, omdat het een gigantische kracht is, die enorm positief kan zijn, maar ook enorm verwoestend. Zie 1 Korintiërs 6: 18-20, waar het gaat over hoererij: 'Elke andere zonde, die een mens doet, gaat buiten zijn eigen lichaam om. Maar door hoererij bezondigt men zich aan zijn eigen lichaam. Of weet gij niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, die in u woont, die gij van God ontvangen hebt, en *dat gij niet van uzelf zijt?* Want gij zijt gekocht en betaald. Verheerlijkt dan God met uw lichaam.'
- * De eerste vraag is dus: ben jij gekocht en betaald met Jezus' bloed? Ben je een kind van God? Wil je Jezus erkennen als Koning? Zo ja, dan kunnen we verder vragen naar Gods bedoeling met relaties en seksualiteit. Zo nee, dan krijgen we een ander gesprek.

2. Seksualiteit: wat is de stand van zaken in Nederland?

- * Tot en met de jaren '50 was de situatie in Nederland helder: het huwelijk gold algemeen als norm. Geslachtsgemeenschap hoorde binnen het huwelijk. Daarbuiten gebeurde het natuurlijk ook wel, maar als dit uitkwam, bijv. door een zwangerschap, werd het afgekeurd. Dan 'moest' je trouwen.
- * Een aantal ontwikkelingen hebben daar verandering in gebracht, onder andere:
  - a. *voorbehoedmiddelen*: geslachtsgemeenschap en vruchtbaarheid werden losgekoppeld;

- b. *de seksuele revolutie*: ook (juist!) op dit gebied werden in de jaren '60 alle normen omgegooid. Vrije seks werd het streven van allerlei 'voortuitstrevende' groepen;
- c. *de televisie*: normen en waarden op seksueel gebied zijn mede door de televisie ingrijpend veranderd. In veel films wordt geslachtsgemeenschap voorgesteld als onderdeel van het kennismakingsproces tussen twee mensen;
- d. *de ontkerkelijking*, waardoor christelijke waarden en normen minder aan de orde waren voor steeds grotere groepen mensen.

- * Een meerderheid lijkt nog steeds geslachtsgemeenschap te willen reserveren voor langdurige relaties. Dat de ene relatie wordt afgewisseld door de andere, wordt tamelijk algemeen geaccepteerd, evenals homoseksuele relaties. Minder acceptatie is er voor vreemdgaan, dus het hebben van geslachtsgemeenschap met iemand die op dat moment niet je vaste partner is. Wel is er een grote minderheid die dit geen probleem vindt, en geslachtsgemeenschap beschouwt als een normale omgangsvorm tussen mensen die elkaar meer of minder goed kennen. De norm is dan: zolang je plezier beleeft aan elkaar en je niemand tot iets dwingt, is alles in orde. Dus ook wisselende contacten, betaalde contacten, enzovoorts.
- * Mensen trouwen nog steeds op behoorlijk grote schaal, maar 90 % woont al eerder samen, en een nog hoger percentage heeft geslachtsgemeenschap voor het huwelijk. Samenwonen zonder geslachtsgemeenschap met elkaar te hebben is theoretisch een mogelijkheid, maar komt praktisch nauwelijks voor.
- * Kortom: in ruim 40 jaar is de visie op geslachtsgemeenschap ingrijpend veranderd. Je bent als jongere een uitzondering, als je geslachtsgemeenschap wilt reserveren voor het huwelijk alleen. Daarom is het alleen al heel fantastisch wanneer jongeren daarover willen nadenken, dat willen overwegen.

3. Relaties: hoe kijkt christelijk Nederland hier tegenaan?

- * In grote delen van de Protestantse Kerk in Nederland is samenwonen voor het huwelijk volledig geaccepteerd. In de Rooms-Katholieke Kerk is er de merkwaardige tegenstelling tussen de officiële leer, die het afwijst, en de praktijk, waarin het percentage samenwonenden-voor-het-huwelijk zo'n beetje gelijk is aan het algemeen gemiddelde. Alleen in orthodox-protestantse en evangelische kringen is de situatie anders, wordt samenwonen officieel meestal afgekeurd, en in de praktijk al dan niet getolereerd.
- * In het algemeen geldt voor het christelijk volksdeel wel, dat seksualiteit wordt verbonden aan een relatie in liefde en trouw, vrije seks wordt vrijwel overal afgewezen.
- * Voor orthodoxe christen-jongeren speelt niet alleen de vraag, of geslachtsgemeenschap geoorloofd is voor het huwelijk, maar ook de vraag: wanneer begint het huwelijk? Als twee mensen geslachtsgemeenschap hebben, begint dan niet op dat moment hun huwelijk? Oftewel: wat is het belang van de trouwdag, en ben je in Gods ogen al niet getrouwd als je samen naar bed gaat? Wat is dus de waarde van de gemeenschap? Niet alleen de geslachtsgemeenschap, maar ook de burgerlijke en de kerkelijke gemeenschap? Er zijn jongeren, die gaan samenwonen met als argumentatie: 'Voor God zijn we getrouwd, en we gaan ook voor de wet trouwen, maar dat gaat nu nog niet.' Er zijn dan vaak praktische argumenten: nog geen geld voor een bruiloft, of de organisatie van de bruiloft vraagt nog tijd, terwijl één van de twee zijn/haar woonruimte net is kwijtgeraakt, en dus maar bij de ander intrekt.
- * Een specifiek probleem om (nog) niet te trouwen kan zijn: de angst om je te binden. Mensen van wie de ouders gescheiden zijn, of die seksueel misbruikt zijn, of die eerder een relatie (of meerdere relaties) hebben gehad, waarvan de afloop niet gelukkig was, kunnen soms emotioneel nog niet aan een huwelijk toe zijn. De gedachte van binding tot de dood je scheidt vliegt hen dan aan.
- * In bepaalde gevallen gaan mensen wel een samenlevingscontract aan. Het verschil met een huwelijk is, dat dit laatste een verbond is voor het leven, een samenlevingscontract geldt zolang beide partijen dat wensen, en kan dan weer ontbonden worden.
- * Voor christen-jongeren zijn er dus heel wat vragen: in de samenleving als geheel wordt geslachtsgemeenschap nauwelijks aan het huwelijk verbonden, en in christelijke kringen wordt er ook heel verschillend mee omgegaan. Geen wonder dus dat er verwarring alom is! Het is daarom goed om terug te gaan naar de bron: de Bijbel.

4. Wat zegt de Bijbel over seksualiteit en huwelijk?

- * De basis ligt in Genesis 1 en 2: 'God schiep de mens naar Zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem, man en vrouw schiep Hij hen' (1: 27). Als man en vrouw samen weerspiegelt de mens dus de Schepper, God Zelf. In Genesis 2 wordt nader ingezoomd op de schepping van de mens. Hoe ging deze in haar werk? Uit een rib van Adam wordt Eva geformeerd. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn' (2: 24). Jezus haalt deze tekst aan om duidelijk te maken dat een huwelijk niet kan worden ontbonden, het is een verbond voor het leven. Je maakt dus je familierelatie ondergeschikt aan deze éne relatie, die levenslang verbindend is. Samen wordt je één vlees, één lichaam. Je wordt lichamelijk één, en ook geestelijk 'verstrengeel' je, als het ware. Paulus haalt dezelfde tekst uit Genesis aan, om te laten zien hoe innig en hoe onverbreekbaar de relatie is tussen man en vrouw, en hij vergelijkt deze relatie met het verbond tussen Christus en Zijn gemeente (Efeziërs 5: 31). Er is dus een doorgaande lijn in Oud en Nieuw Testament die de seksuele eenwording verbindt aan een levenslange relatie van liefde en trouw.

- * Binnen die relatie mag er ten volle genoten worden van de seksualiteit. Ook dat is een doorgaande lijn in Oud en Nieuw Testament. Zie bijvoorbeeld het Hooglied, dat de erotische liefde bezingt. Zie ook o.a. Prediker 9: 9, 'Geniet het leven met de vrouw die jij liefhebt', Spreuken 5: 18: 'Verheug u over de vrouw van uw jeugd', en ook I Korinthiërs 7: 3-5, waarin Paulus oproept om je binnen het huwelijk ook regelmatig aan elkaar te geven, en je niet te onhouden van gemeenschap, 'tenzij met onderling goedvinden en voor een bepaalde tijd, om u te wijden aan het gebed, maar om daarna weer samen te komen'. De Bijbel is dus niet preuts, niet anti-seksualiteit, integendeel: in de Bijbel wordt seksualiteit beschouwd als een geschenk van vóór de zondeval, dus een scheppingsgeschenk! Door de eeuwen heen zijn er christenen geweest die seksualiteit hebben afgeschilderd als minderwaardig of 'vies', maar zij hebben de Bijbel niet aan hun kant! Seksualiteit is een cadeau om van te genieten binnen een onverbreekelijke relatie tussen man en vrouw.
- * Maar wanneer begint die relatie? Ook wat dat betreft is er één doorgaande lijn, de hele Bijbel door: vanaf de huwelijksluiting kan er sprake zijn van geslachtsgemeenschap, daarvoor niet. De huwelijksluiting is een verbondssluiting. In Israël moest een vrouw als maagd het huwelijk ingaan, en als iedereen zich daaraan hield, kon het dus voor een man niet anders zijn. 'Als een man een maagd verleidt, die niet ondertrouwd is, en gemeenschap met haar heeft, zal zal hij haar tegen de volle bruidsprijs tot vrouw nemen' (Exodus 22: 16). Er moet dan dus een huwelijk gesloten worden. In Deuteronomium 22 gaat het over situaties waarin een vrouw trouwt en in de huwelijksnacht blijkt dat zij geen maagd meer is. Dat wordt beschreven als een groot kwaad.
- * Voorafgaand aan een huwelijk was er in Israël het moment van de ondertrouw. Dat was het moment waarop de bruidegom de bruidsschat aan zijn aanstaande schoonvader overhandigde. Vanaf dat moment was de verbintenis feitelijk al rond, maar er was nog geen geslachtsgemeenschap (Deuteronomium 22: 23). Er kon nog wat tussen komen. De aanstaande schoonvader kwam niet altijd zijn belofte na (bijv. Laban, Genesis 29: 23; Saul, 1 Samuël 18: 19), de aanstaande bruidegom ook niet. En stel dat het niet doorging, dan zou het meisje niet als maagd met een andere man kunnen trouwen.
- * In het Nieuwe Testament wordt overal uitgegaan van deze zelfde regel: pas in het huwelijk geslachtsgemeenschap. Zo gaat de engel Gabriël naar de maagd Maria, die ondertrouwd is met Jozef, en die 'geen omgang met een man' heeft (Lukas 1: 26-27 en 34).
- * In 1 Korinthiërs 7: 9 werd aan mensen die zich niet kunnen beheersen het advies gegeven om te trouwen, want 'het is beter te trouwen dan van begeerte te branden'. Een tussenweg is er kennelijk niet. En in 2 Korinthiërs 11: 2 wordt ook weer uitgegaan van de situatie dat een vrouw als maagd het huwelijk ingaat, als Paulus de verhouding van de gemeente tot Christus vergelijkt met het huwelijk. Hij schrijft dan: 'Met een ijver Gods waak ik over u, want ik heb u verbonden aan één man, om u als een reine maagd voor Christus te stellen.'
- * Hebreëën 13: 4, de nuchtere oproep: 'Het huwelijk zij in ere bij allen en het bed onbezoedeld.'

5. Wat is een huwelijksluiting precies?

- * Maar wat is een huwelijksluiting? Kan dat niet gewoon samen, met z'n tweeën voor God?
- * In de Bijbel wordt het huwelijk gezien als een verbond, dat gesloten wordt in de gemeenschap. Die gemeenschap is erbij betrokken. Denk bijv. aan de gevolgen aan het huwelijk: als er kinderen komen en de ouders zouden wegvallen, worden die kinderen ook in de gemeenschap opgevangen.
- * Door de hele Bijbel heen zien we dus dat er bruiloften zijn, die altijd gepaard gaan met vrolijkheid en veel mensen: een huwelijk is een 'gemeenschapsfeest' (dat kun je dus in twee betekenissen opvatten), in ieder geval zijn er getuigen bij. Zie bijvoorbeeld: Genesis 29: 22, Richteren 14, Ruth 4: 11, Johannes 2: 1-11, Mattheüs 25: 1-13, Openbaring 19: 6-10.
- * De vormgeving wisselt per cultuur, maar altijd gaat het om een plechtige verbondssluiting, met een ritueel, en met getuigen. Zo is dat in ons land het burgerlijk huwelijk, terwijl bijv. in Engeland het kerkelijk huwelijk als huwelijksluiting geldt. Samen een gebed doen is dus geen huwelijksluiting in de bijbelse zin van het woord.

6. Heeft het zin om te wachten met geslachtsgemeenschap tot je getrouwd bent?

- * Geslachtsgemeenschap wordt in de Bijbel geplaatst binnen het huwelijk als verbond voor het leven. Maar ook wie dat op zichzelf wel erkent, kan toch de vraag blijven houden: 'Waarom dan? Wij willen gaan trouwen, alleen we hebben nog geen geld of huis of .... , wat doen we er verkeerd aan om al met elkaar naar bed te gaan? Waarom zouden we wachten met geslachtsgemeenschap tot in het huwelijk?' Daarvoor zijn een paar redenen aan te geven.

a. Elkaar beschermen

Geslachtsgemeenschap is een heel intieme, persoonlijke ervaring. Je beschermt elkaar tegen teleurstelling, als je de ander eerst maximale zekerheid geeft, voordat je toelaat dat die ander zich helemaal aan jou geeft. De diepste intimiteit vraagt om maximale veiligheid van de relatie. Geslachtsgemeenschap is het 'sacrament' van het huwelijk, de lichamelijke bezegeling. Je moet het gewoon niet willen: de ander het risico laten lopen dat hij/zij zich helemaal aan jou geeft, terwijl je hem/haar die maximale zekerheid van een openbare belofte voor het leven nog niet hebt gegeven. Stel je voor dat het tóch nog uitgaat...

b. *Geslachtsgemeenschap en vruchtbaarheid zijn niet van elkaar te scheiden*
Natuurlijk zijn voorbehoedsmiddelen behoorlijk veilig, maar 100 % betrouwbaarheid garandeert niemand je. En is dat eigenlijk wel goed, om geslachtsgemeenschap totaal los te zien van vruchtbaarheid? Als er een kind komt, heeft dat kind recht op de veiligheid en geborgenheid van een huwelijk, om binnen de ruimte van dat verbond te worden ontvangen en geboren. Toch?

c. *Is Gods zegen in de beginfase niet nodig?*

Als je eerst gaat samenwonen en vervolgens ook kerkelijk wilt gaan trouwen, ga je dus pas in tweede instantie Gods zegen vragen over de relatie, die je al volop tot in alle facetten beleeft. Waarom denk je dan eigenlijk nog Gods zegen nodig te hebben? Je kon het blijkbaar ook al zonder God! Juist door de bijbelse volgorde aan te houden, erken je God: eerst ga je het verbond aan en vraag je Hem om je relatie te zegenen, pas daarna word je 'één vlees', word je helemaal één.

d. *Verkering zonder geslachtsgemeenschap zet de prioriteiten in je relatie in het juiste licht*

Als je je in je verkeringstijd onthoudt van geslachtsgemeenschap, is dat een test voor je relatie: kun je echt, op een dieper niveau, met elkaar verder? Of is de relatie erg lichamelijk bepaald? De lichamelijke kant mag in de verkeringstijd natuurlijk zeker ook een plaats hebben, daarin mag je naar elkaar toegroeien. Iedereen moet daarin zelf een grens trekken en samen afspreken, tot hoever je wilt gaan. Maar het is heel gezond om daarin jezelf te moeten beheersen, en te zien of de relatie voldoende inhoud heeft op geestelijk en vriendschappelijk vlak. Daar ligt je eerste prioriteit!

e. *Juist door te wachten geniet je de rest van je leven dubbel!*

Wie heeft gewacht, zal zich altijd blijven realiseren dat seksualiteit niet vanzelfsprekend is, maar een heel speciaal geschenk voor deze heel speciale relatie. Het geeft de relatie een gouden rand, en de momenten van gemeenschap blijven altijd bijzonder. God weet wel wat Hij doet!

- * Soms lijken allerlei praktische dingetjes wel erg belangrijk. Bijvoorbeeld: wachten om een trouwerij te kunnen betalen. In Nederland kan iedereen gratis trouwen op een gemeentehuis en gratis in een kerk. Ook hier is het weer een kwestie van prioriteiten. Wat is belangrijker: leven naar Gods richtlijnen of trouwen in koetsjes en op een kasteel? Soms kan je familie het je moeilijk maken: ouders die moeilijker doen over een 'armoedige' bruiloft dan over samenwonen. Dan komt het aan op lef: je bent zelf geroepen Jezus te volgen.
- * Moeite om je te binden kan een heel reëel probleem zijn. Maar ook door samen te gaan wonen bind je je aan elkaar. Samenwonen is daarvoor geen oplossing, alleen het winnen van vertrouwen door elkaar beter te leren kennen. Dit kan juist beter in de vorm van 'verkering'.

7. **Nogmaals: wil je Jezus volgen?**

- * Hoe een kerk of kerkenraad over samenwonen denkt, is niet onbelangrijk. Je bent samen kerk om samen de Bijbel te lezen en samen Gods wil te zoeken. Maar het komt aan op een persoonlijke overtuiging. Anders kun je zelfs je 'aan de regeltjes houden', maar niet met je hart. De vraag is: wil jij Jezus volgen, ook op dit punt?
- * In een relatie is het heel belangrijk dat je samen een overtuiging deelt. Dat je er open over spreekt en samen een grens trekt, waar je je allebei aan houdt. Als dat niet mogelijk is, omdat je verschillend denkt, is het echt uit den boze wanneer de één de ander steeds verder probeert mee te nemen. Dan heb je geen respect voor de ander. Als de één de lijn eerder wil trekken, dan moet juist de ander die lijn bewaken! Dat is echte liefde, dat je het geweten van de ander serieus neemt!
- * Als je al gewend bent om samen naar bed te gaan, en je raakt ervan overtuigd, dat je dat toch niet wilt, is het moeilijk om een stap terug te doen. Maar het is beter om eerlijk te zijn, naar jezelf, naar God en naar de ander. Als je ervan overtuigd bent geraakt, dat je te ver bent gegaan, belijd dan je schuld voor de ander en voor God. Hij is een vergevend en liefdevol Vader. Eerlijkheid siert een mens. Ook al staat de trouwdatum al vast en is die misschien niet ver meer, dan nog is een goed geweten belangrijker dan dat je maar voortgaat op een weg die je eigenlijk afwijst, ook al duurt die weg niet lang meer.
- * Wil jij Christus volgen? Denk eraan, dat Hij dat beloofd met Zijn zegen! En niet alleen zul je er zegen van ondervinden, je handelswijze is ook voor anderen een getuigenis.
- * In de brief aan Diognetus (geschreven ca. 150 na Christus) wordt het christelijk geloof verdedigd tegenover Romeinse beschuldigingen. Een klein fragment daaruit:
'Ze wonen in hun eigen land, maar als vreemdelingen. Ze delen in alles mee als burgers, maar hebben alles te lijden als vreemdelingen. Elk vreemd land is hun vaderland en elk land is hun vreemd. Ze trouwen als ieder ander. Ze krijgen kinderen, maar ze leggen hun nageslacht niet te vondeling. Ze delen hun tafel, maar niet hun bed. Ze leven 'in het vlees' maar niet 'naar het vlees'. Ze vertoeven op aarde, maar ze zijn thuis in de hemel. (...) Ze zijn arm, maar maken velen rijk. Ze komen alles te kort, maar ze hebben in alles overvloed. (...) Ze worden gesmaad en ze zegenen. Ze worden beledigd en ze bewijzen eer.' Natuurlijk maakt de navolging van Christus je tot een ander mens dan de anderen. Maar is dat zo erg? Dode vissen drijven met de stroom mee, maar levende zwemmen er tegenin!